

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен
татар теленнән үткәрелә торган мәктәп туры олимпиада биремнәренен җаваплары.
2020-2021 уку елы. 11 нче сыйныф**

**Ответы олимпиадных заданий школьного тура по татарскому языку для
общеобразовательных организаций с обучением на русском языке
(для изучающих татарский язык). 2020-2021 учебный год
11 класс**

Максимальный балл – 131 б.

I. Устная часть.

Назовите и составьте рассказ по картине (10– 12 предл., по 3 б.=36 б.+2 б.=38 б)

II. Письменная часть.

1.Прочитай.

1) Озаглавьте текст (3 б.).

Юлда. Ата бәхете

2) Запишите пропущенные послелог (по 2 б. = 12 б.)

3) Напишите синонимы выделенных слов (по 3 б. = 18 б)

Әтиле-уллы поездга утыралар. **Улы** (баласы, малае) тәрәзә янындагы урынны сайлый. Поезд кузгалып киткәч, 25 яшьләрдәге бу егет сокланып һәм бик кызыксынып агачларны, өйләрне, кырларны күзәтә башлый.

- Әти, кара әле, агачлар әйтерсең безнең арттан чаба! Ә жир әйләнә **кебек**, бигрәк кызык, әйеме! -ди.

Әтисе сүзсез генә елмая. Ә янәшәдә утыручы ир **белән** хатын бер-берсенә карашып ала. Буй җиткән егетнең үзен 4-5 яшьлек бала **кебек** тотуына **аптырый** (шакката, гажәпләнә) алар. Егет тагын да гажәпләнгән тавыш **белән** :

- Әти, суга кара әле, суда кошлар йөзеп йөри,- ди, үрдәк бәбкәләренә күрсәтеп.

Бераздан тагын гажәпләнүен яшерә алмыйча:

- Болытлар бигрәк матур, әйеме, әти. Әйтерсең, алар поезд артыннан калмыйк, дип **чабалар** (йөгерәләр), - ди.

Беркадәр вакыттан (бераздан) **соң** җил көчәя, яңгыр сибәли башлый. Егет ачык тәрәздән кулын суза, ә инде учына яңгыр тамчылары төшүен күреп исе китә һәм, бу юлы да хисләрен яшерә алмыйча, атасына эндәшә:

- Әти, кара әле, кулыма яңгыр тама, яңгыр, –ди.

- Ә әтисе гел сүзсез генә елмаеп улын күзәтүен дәвам итә, Бу хәлгә исләре китеп утырган ир **белән** хатын түзмиләр, ата кешегә:

- Ни өчен улыгызны психологка күрсәтеп карамыйсыз, бәлки берәр дөвасы табылып иде, - диләр.

Әти кеше тыныч кына:

- Дөваланып кына чыктык әле. **Хастаханәдән (больницадан)** өйгә кайтып барышыбыз. Сукыр иде ул. Әле менә яңа күрә башлады.

Без, кешеләр, күп вакытта **хаталанабыз (ялгышабыз)** шул: төп сәбәпне белмичә, нәтижә ясап куярга ашыгабыз.

4) Напишите ответы на вопросы (по 3 б.=9 б.).

- Бу вакыйга кайда һәм кайчан була?
- *Вакыйга жәй(көз) көнендә поездда була*
- Хикәядә нинди контраст күренеш чагылдырыла?
- *25 яшьлек егетнең тирә-якны нәни бала кебек кабул итү күренеше.*
- Хикәянең геройлары ни өчен телсез калган кебек булалар?
- *Чөнки алар, бу вакыйганың сәбәбен белмичә, нәтижә ясыйлар.*

5) Напишите небольшой рассказ, основываясь на последнее предложение текста (3-5 предложений, по 3 б. =15 б.)

Ашыгып нәтижә ясау ялгышуга китерә. Башта вакыйганы, ситуацияне яхшылап өйрәнергә кирәк. Вагонда барган ир белән хатын бу егет һәм әтисе белән якыннанрак танышсалар, ялгыш сүз әйтмәсләр иде. ...

2. Напиши подходящие реплики (по 2 б = 8 б.).

- 1) Спроси у учителя о том, когда состоится родительское собрание.

Ата-аналар жыелышы кайчан була?

- 2) Сообщи другу (подруге), если в выходные погода будет хорошая, то вы всей семьей пойдете на каток.

Ял көнендә һава торышы әйбәт булса, гаиләбез белән шугалакка барабыз.

- 3) Сообщи маме о том, что вы с классом на каникулах поедете в поход.

Әнием, без каникулда сыйныф белән походка барачакбыз.

- 4) Предложи сестре сходить вместе на премьеру нового фильма.

Апам, әйдә, бергәләп яңа фильм премьерасына барабыз.

3. Прочитай, отгадай загадки и запиши ответы (по 3б. = 6 б.)

- 1) Берсе яшел келәм тукий,

Берсе сарыга мана.

Берсе ак мамыгын түши,

Ә берсе жыеп ала.

(ел фасыллары: жәй, көз, кыш, яз)

2) Ике аяк та түгәрәк,

Куышалар тәгәрәп;

Үзем утырам, үзем чабам

Теләсәм кая табан.

(Велосипед)

4. Напиши подходящие прилагательные – антонимы (по 2 б. = 10 б.)

1. бәләкәй(кечкенә) кырмыска - зур фил.

2. ачы дару - баллы чәй.

3. каты таш - йомшак шар.

4. тар сукмак – киң юл.

5. Напиши пропущенные слова (по 1 б. = 12 б.)

1. Унынчы **сыйныфтагы** утыз алты укучының **һәрберсенә** үз холкы, үз сәләте, үз теләге, үз омтылышы бар иде. 2. **Берәүләр** үзләренә **булачак** һөнәрләрен ышаныч белән сайлаганнар, **икенчеләрендә** әле ныклы бер **фикер** юк. 3. Бик **күп** укучылар, Петр Ильичның **киңәше** буенча, педагогия институтын **сайладылар**. 4. Ул укучыларының инициативасын **чикләмичә**, кулыннан килгән кадәр **туры юлны** сайларга **булыша** иде.